

А. В. Дубков,
аспірант кафедри регіональної політики, Навчально-науковий інститут
публічного управління та державної служби Київського національного
університету імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0002-6893-8471

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.18.137

МЕТОДИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ З СУБ'ЄКТАМИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАДЛЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

A. Dubkov,
Postgraduate student of the Department of Regional Policy, Educational and Scientific Institute
of Public Administration and Civil Service of the Taras Shevchenko National University of Kyiv

METHODS OF INTERACTION OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES WITH ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES FOR SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT

У статті досліджено особливості взаємодії органів місцевого самоврядування відповідних територіальних громад (надалі ТГ) з суб'єктами підприємницької діяльності, визначено їх значення для збільшення надходжень до бюджетів ТГ, та зниження рівня безробіття на зазначених територіях, як наслідок зростання соціально-економічного рівня ТГ. Зазначено що імперативний акцент має бути зроблено на удосконаленні процедури взаємодії органів місцевого самоврядування з суб'єктами підприємницької діяльності, з наданням практичних методів і механізмів такої взаємодії для економічного та соціально-економічного розвитку ТГ. Наведене передбачає визначення основних цілей цього процесу, які мають відбуватись на засадах взаємодіючого співробітництва, приносити економічну, соціальну користь як громадам, так і підприємцям.

Запропоновані можливі варіанти співробітництва органів місцевого самоврядування з підприємцями, які ґрунтуються на удосконаленні договірних відносин між ними на основі методів: планування, координації дій, інформаційного забезпечення, здійснення контролю. Надання пільг по сплаті місцевих податків для юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, які впливають на розвиток території і формування її інфраструктури, що сприяє наповненню місцевих бюджетів та створенню робочих місць. Утворення фондів розвитку інфраструктурних об'єктів шляхом укладання угод з суб'єктами підприємницької діяльності, напрям роботи яких прямо залежить від розвитку відповідної території.

The article examines the features of interaction of local governments of the respective territorial communities (hereinafter TG) with business entities, identifies their importance for increasing revenues to TG budgets and reducing unemployment in these areas as a result of increasing socio-

economic level of TG. It is noted that the imperative emphasis should be placed on improving the procedure of interaction of local governments with business entities, providing practical methods and mechanisms for such interaction for economic and socio-economic development of TG. The above provides for the definition of the main objectives of this process, which should take place on the basis of mutually beneficial cooperation, to bring economic and social benefits to both communities and entrepreneurs.

Possible options for cooperation of local governments with entrepreneurs, which are based on improved contractual relations between them on the basis of methods — planning, coordination, information support, control. Providing benefits for the payment of local taxes for legal entities and individuals — entrepreneurs who influence the development of the territory and the formation of its infrastructure that contributes to the filling of local budgets and job creation. Establishment of funds for the development of infrastructure facilities by concluding agreements with business entities whose direction of work directly depends on the development of the territory.

These methods at the present stage of business development as such in Ukraine, in our opinion, should focus on the implementation of appropriate procedures for providing quality services / goods for residents of the relevant, territorial community, focused on people and their needs, by improving the system of interaction and partnership relations between local governments and business entities using the proposed methods (planning, coordination, information support and control). One of the main levers of business development at the local level is to attract investors by improving the investment climate of the respective territorial community. This includes the creation of funds for business development, development of conditions for providing benefits for the payment of local taxes and fees for legal entities and individuals — entrepreneurs who take an active part in socio-economic development of the territory and the formation of the infrastructure of the administrative unit.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, суб'єкти підприємницької діяльності, об'єднані територіальні громади.

Key words: local self-government bodies, subjects of entrepreneurial activity, united territorial communities.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Реформа децентралізації в Україні передбачає відповідальність органів місцевого самоврядування перед мешканцями громад за ефективність своєї роботи, а перед державою за її законність. У таких умовах вирішення проблем соціально-економічного розвитку територій майже повністю покладається на органи місцевого самоврядування. Згідно зі ст. 27 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні", виконавчі органи влади наділені власними повноваженнями щодо забезпечення збалансованого економічного та соціального розвитку відповідної території, ефективного використання природних, трудових і фінансових ресурсів [2]. Крім наведеного, до власних (самоврядних) повноважень зазначеного закону віднесено право на залучення на договірних засадах підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності до участі в комплексному соціально-економічному розвитку сіл, селищ, міст, координація цієї роботи на відповідній території (п. а п.п. 7 ст. 27 ЗУ "Про місцеве самоврядування в Україні") [2]. При цьому в державі на разі майже не існує теоретично розроблених методів, які формують зацікавленість суб'єктів підприємницької діяльності до співробітництва з місцевими владами, а наділені законом повноваження щодо співробітництва з підприємця-

ми органами місцевого самоврядування використовуються досить слабо. Наведене свідчить про потребу розробки загальних концептуальних підходів до формування ефективних методів управління соціально-економічними процесами розвитку територій в залежності від особливості кожної громади.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проблематика реформування публічної влади, в тому числі у напрямі пошуку нових можливостей взаємодії органів місцевого самоврядування та суб'єктів господарювання знаходить своє дослідження у науковому середовищі. Зокрема, ці проблеми досліджувалися як зарубіжними (Дж. Гелбрейт, Джон Ст. Міль, К.Х. Рау, Джон М. Кейнс, Кембелл Р. Макконелл), так і українськими (А. Дегтяр, А. Халецький, С. Белаї, А. Панкрухін, В. Кірді́н, С. Єремеєв, А. Крилов, А. Лавров, С. Серьогін, Є. Бородін, В. Сиченко, Н. Шевченко, К. Романенко) вченими. До подальших досліджень у цьому напрямі спонукають сучасні соціально-економічні процеси, що свідчать про необхідність розуміння постійних джерел для розвитку суспільства, які, зокрема, породжуються взаємодією влади та бізнесу. Джерельну базу цього дослідження становить Конституція України, Бюджетний кодекс України, Податковий кодекс України, закон

України "Про місцеве самоврядування в Україні" та Інтернет-джерела.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження полягає у визначенні можливих способів взаємодії органів місцевого самоврядування з суб'єктами підприємницької діяльності, та варіантів соціально-економічного зростання територій.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

З початком процесу децентралізації, що стартував в Україні у 2014 році, органи місцевого самоврядування здобули значну економічну незалежність від центральної виконавчої влади. Разом з більшими повноваженнями місцева влада отримала відповідальність за соціально-економічний стан в межах адміністративно-територіальних одиниць.

Податок на доходи фізичних осіб — загальнодержавний податок, що стягується з доходів фізичних осіб (громадян — резидентів) і нерезидентів, які отримують доходи з джерел їх походження в Україні. Відповідно до ст. 167.1 Податкового кодексу України ставка податку становить 18 відсотків бази оподаткування щодо доходів, нарахованих (виплачених, наданих) у тому числі, але не виключно у формі: заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами [4].

Відповідно до ст. 64 Бюджетного кодексу України до доходів загального фонду міст та об'єднаних територіальних громад зокрема належать — 60 % податку на доходи фізичних осіб, стовідсотковий акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю, що зараховуються до відповідних місцевих бюджетів, податок на майно та єдиний податок, що зараховуються до бюджетів місцевого самоврядування [3]. Таким чином, місцева влада має бути вкрай зацікавлена розвитком підприємницької діяльності та створення робочих місць в межах її юрисдикції. З наведеного вбачається, що наразі гостро постає питання про забезпечення процесу налагодження взаємовідносин суб'єктів підприємницької діяльності з органами місцевого самоврядування, які повинні відповідати вимогам взаємовигідного співробітництва та приносити соціально-економічну користь.

Економічна складова має включати в собі: розвиток інфраструктури території; сприяння розвитку підприємницької діяльності; зростання надходжень місцевого бюджету за рахунок розвитку підприємства як наслідок збільшення робочих місць; залучення підприємців до участі у соціально-економічному розвитку відповідних регіонів.

Соціальна складова ґрунтується на: системному підвищенні добробуту та сфери життєдіяльності мешканців територіальних громад органами місцевого самоврядування; підвищення якості послуг, що надаються суб'єктами господарювання; неухильне поліпшення соціальних умов та стандартів суб'єктами підприємницької діяльності, розвитком яких сприяють органи місцевого самоврядування.

Для розв'язання наведених завдань необхідно систематизувати методи взаємодії органів місцевого самоврядування з суб'єктами підприємницької діяльності. Робимо акцент на методах: планування, координації діяльності, інформаційного забезпечення та контролю. Наведені методи направлені на підвищення ефективності та конкурентоспроможності завдяки урізноманітненню послуг, що надаються споживачам. Також запропонований в статті алгоритм взаємодій органів місцевого самоврядування з підприємцями буде сприяти залученню суб'єктів господарювання, послуги та товари яких не представлені на споживчому ринку територіальної громади, але територія відчуває дефіцит зазначених продуктів.

Так, метод планування передбачає розробку комплексу заходів, які визначають послідовність досягнення поставленої мети, з урахуванням можливостей та виключних особливостей відповідної території щодо використання ресурсів природного характеру, технічних ресурсів, трудових ресурсів та інших. Планування має імперативне значення для будь-якої системи управління. Принцип цього методу полягає у завчасному аналізі об'єктивних та суб'єктивних факторів, які забезпечують успішний розвиток підприємницького середовища, з видами діяльності, які потребує саме ця територіальна громада. Саме завдяки плануванню вдається налагодити взаємозв'язок між структурними підрозділами органів місцевого самоврядування та суб'єктами підприємницької діяльності, що впливають на соціально-економічний розвиток території, координувати їх взаємодію, своєчасно реагувати на проблеми, визначати цілі, строки, соціальні зобов'язання перед громадою тощо.

Метод координації дій передбачає створення структурних підрозділів управління в загальному штаті виконавчих органів місцевого самоврядування, які б виконували задачі по взаємодії з суб'єктами підприємницької діяльності, в територіальних громадах які фінансово обмежені щодо створення нових штатних одиниць такі повноваження мають бути делеговані наявним управлінням, відділам які входять до складу виконкомів.

У статуті територіальних громад необхідно внести доповнення в частині взаємодії органів місцевого самоврядування з суб'єктами підприємницької діяльності, аналогічного доповнення потребують регламенти відповідних рад, підприємств, що впливають на соціально-економічний розвиток громад, повинні мати право дорадчого голосу під час пленарних засідань рад та постійних комісій з питань віднесених до їх компетенції. При виконавчих комітетах є потрібність створення окремих посад на громадських засадах, з правом дорадчого голосу, до яких були б делеговані представники від підприємницького середовища відповідної територіальної громади.

Метод інформаційного забезпечення передбачає створення інформаційно-аналітичної бази, функцією якої було б — збір інформації щодо потреб відповідних громад, та дефіциту послуг в залежності від індивідуальних особливостей кожної адміністративно-територіальної одиниці; наявність досконалої системи збору і обробки статистичної інформації щодо потреб громад дає змогу виявляти пріоритетні напрями розвитку підприємницької діяльності; наявність єдиної електронної,

інформаційної бази з відкритим доступом щодо пріоритетних напрямів розвитку підприємництва та умов підтримки місцевої влади наведених напрямів; створення електронного обліку з відкритим доступом успішних, партнерських проєктів взаємодії органів місцевого самоврядування з суб'єктами підприємницької діяльності; забезпечення рекламно-інформаційної агітації, для залучення саме в ту підприємницьку діяльність продукт якої потребує територія.

Метод контролю включає в собі: запобіжники зловживанням суб'єктами підприємницької діяльності наданих переваг від органів місцевого самоврядування; контроль якості передбачає неухильне дотримання підприємцями встановлених стандартів якості виробленого продукту чи наданої послуги; контроль соціальної відповідальності передбачає дотримання суб'єктами підприємницької діяльності взятих на себе соціальних обов'язків, у кожному окремо взятому проєкті співробітництва з місцевою владою. Контроль має бути системним, своєчасним та гнучким, але з чіткою стратегічною спрямованістю, відображати суспільні пріоритети розвитку підприємницької діяльності в залежності від потреб громад. Саме завдяки контролю визначається санкція за порушення суб'єктами підприємницької діяльності взятих на себе зобов'язань під час співпраці з органами місцевого самоврядування.

Варто зазначити, що від уміння виявляти напрями підприємницької діяльності, які знаходяться в дефіциті громади, залежить рівень попиту на продукт підприємницької діяльності, та рівень безробіття, особливо це стосується маленьких за кількістю населення територій. Вибір оптимальної стратегії розвитку підприємництва в залежності від індивідуальних особливостей кожної адміністративної одиниці полягає у поглибленому вивченні функціонально-структурних характеристик організації ведення господарської діяльності, попит на продукцію якої спостерігається в громаді, з боку органів місцевого самоврядування в межах своєї юрисдикції.

Особливу увагу у цьому контексті слід звернути на об'єднанні територіальні громади, до складу яких входять декілька населених пунктів. Взаємодія громад, що об'єдналися, має координуватись спільним консультативно-дорадчим органом — територіальною управлінською радою, міжвідомчою комісією тощо, до складу яких мають увійти представники всіх населених пунктів, які входять в об'єднану територіальну громаду.

Пунктом 10 статті 8 Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад" передбачено, що бюджет об'єднаної територіальної громади розробляється з урахуванням особливостей підготовки місцевих бюджетів, визначених бюджетним законодавством [5], стаття 142 Конституції України закріплює право, що територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проєктів, створювати для цього відповідні органи та служби [1].

Відповідно до пункту 32 частини 1 статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад зокрема належить, створення у разі необхідності органів і служб для забезпечення здійснення з іншими

суб'єктами комунальної власності спільних проєктів або спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств установ та організацій, визначення повноважень цих органів (служб) [2]. З наведеного вбачається, що законодавець надав змогу налагодити практичну взаємодію місцевої влади у сприянні розвитку підприємництва, розв'язання проблем, що виникають під час адміністративно-територіальних перетворень з формуванням самоврядної підсистеми координації та контролю, навіть у тих випадках, коли реалізація проєкту залежить від волі органів місцевого самоврядування декількох адміністративних одиниць. Таке співробітництво буде вкрай ефективне, наприклад, коли ресурсна база щодо виготовлення відповідного продукту знаходиться в одній громаді, промислові потужності — в іншій, а дефіцитний попит відчувається в третій громаді. Таким чином, наведена взаємодія дає потужний поштовх для соціально-економічного зростання всіх громад задіяних у реалізації спільного проєкту.

Наведене на законодавчому рівні підтверджує реальну можливість створення координаційних (міжмуніципальних) рад з питань взаємодії органів місцевого самоврядування з суб'єктами підприємницької діяльності та розвитку підприємництва, на відповідних територіях, яка має виконувати функції консультативно-дорадчого органу при виконавчих комітетах об'єднаних територіальних та міських громад, з метою координації дій органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств установ і організацій незалежно від форми власності у здійсненні ними покладених на них місцевою владою функцій щодо розвитку підприємництва, покращення інвестиційного клімату у відповідному регіоні, виявлення перспективних та дефіцитних напрямків розвитку підприємницької діяльності у залежності від потреб громади, сприяння об'єднання зусиль бізнесу, органів державної влади та місцевої влади спрямованих на розвиток підприємницької діяльності на відповідних територіях з наданням якісних послуг на рівні європейських стандартів.

Кінцева мета наведених координаційних рад має збігатись з метою урядової реформи — створення сприятливих умов для розвитку сильного та конкурентоспроможного сектору малого і середнього підприємництва, враховуючи тимчасові обмежені можливості фінансової підтримки та значні виклики, що постали перед країною. Згідно з інформацією розміщеною на єдиному урядовому порталі виконавчої влади України малий та середній бізнес забезпечує 81,5 % зайнятих працівників у суб'єктів господарювання та 37 % податкових надходжень. Отже, до ключових функцій координаційних рад мають входити: координація єдиної моніторингової стратегії як окремо взятого населеного пункту, так і регіону загалом, щодо потреб громади та дефіциту послуг які можуть надавати суб'єкти підприємницької діяльності; проведення широкомасштабних рекламних компаній з надання практичних рекомендацій органам місцевого самоврядування для залучення мешканців громад до підприємницької діяльності, напрями якої потребує територія.

До першочергових завдань координаційних рад слід віднести "створення" нових суб'єктів підприємницької діяльності та розвиток існуючих:

1) створення дієвого механізму взаємодії суб'єктів підприємницької діяльності, що мають виключне значення для розвитку відповідної території з органами місцевої влади на засадах партнерства і відкритості у формуванні урядової політики щодо розвитку малого та середнього бізнесу;

2) здійснення у межах своєї компетенції, заходів щодо врегулювання спірних питань між суб'єктами господарювання та органами місцевого самоврядування, у тому числі створення комісій, робочих груп із залученням представників сторін конфлікту з метою прийняття компромісного, колегіального рішення рекомендаційного характеру для сторін;

3) розгляд проєктів місцевих програм у контексті розвитку підприємництва та участь у звітах про їх виконання;

4) пропаганда, підтримка популяризації щодо зайняття "власною справою" — підприємницькою діяльністю;

5) надання аналітичної, інформаційної та консультативної допомоги особам що вирішили зайнятись підприємницькою діяльністю;

6) забезпечення контролю за використанням потенціалу відповідної території;

7) залучення експертів для обговорення та аналізу спільних з підприємцями проєктів що мають імперативне значення для соціально-економічного розвитку відповідних громад;

8) попередній розгляд пропозицій від громади щодо розвитку підприємництва на відповідній території;

9) розробка та подання на розгляд відповідним місцевим радам, комплексних програм щодо взаємодії органів місцевого самоврядування з суб'єктами підприємницької діяльності та розвитку підприємництва.

Наукове обґрунтування створення координаційних рад, за результатом роботи яких має постати: зменшення кількості безробітних за рахунок реєстрації фізичних осіб-підприємців на відповідних територіях, створення суб'єктами підприємницької діяльності нових робочих місць, збільшення надходжень до відповідних місцевих бюджетів за рахунок єдиного податку та 60 % податку на доходи фізичних осіб, інші податки і збори. Також є потреба у розробці та запровадженню дієвого нормативно-правового підґрунтя, для ефективного використання потенціалу кожної території в залежності від її індивідуальних особливостей. Окрему уваги слід приділити інфраструктурним проєктам, які без сумніву мають один з фундаментальних чинників розвитку підприємницької діяльності та соціально-економічного зростання громад.

Органи місцевого самоврядування, в межах своїх повноважень та у спосіб передбачений законами України можуть реалізовувати завдання щодо розвитку підприємницької діяльності, та відігравати важливу роль в економічному розвитку регіону, що знаходиться під його юрисдикцією [1, ст. 19]. Місцева влада є розпорядником відповідного бюджету, може бути інвестором та роботодавцем. Можливості діяльності органів місцевого самоврядування можуть обмежуватись виключно ресурсною базою, в залежності від індивідуальних особливостей території.

Використовуючи доступні правові механізми та інструменти, адміністративні та фінансові ресурси, місцева влада може прямо чи опосередковано впливати на соціально-економічну ситуацію у своїх громадах.

Саме з власного прагнення по досягненню вище наведених цілей та завдань формується імперативне значення для функціонування суб'єктів підприємницької діяльності у відповідному регіоні.

У "Посібнику із долучення інвестицій" 2014—2015 роки м. Краків, автори виділяють п'ять сфер діяльності органів місцевого самоврядування, які впливають на інвестиційний клімат на відповідній території: 1) регуляторно-правовою; 2) інформаційно-промоційною; 3) інвестиційно-організаційною; 4) фінансово-розподільчою; 5) координаційно-посередницькою [6, с. 154].

Регуляторно-правова сфера охоплює адміністративні рішення й ухвали директивних органів, напр.: про розмір місцевих податків, зборів, орендної плати, пільг і дозволів, але найважливішими є, однак, стратегічні документи і плани просторового благоустрою.

Цікавим, на наш погляд, з цього питання є досвід Польщі. Інформаційно-промоційна сфера охоплює територіальний маркетинг і сучасні форми управління установою, що знаходить щораз більше визнання серед працівників місцевого самоврядування з огляду на вітчизняну і міжнародну конкуренцію, економічну, культурну, освітню чи туристичну співпрацю. Місцеві органи публічної влади стають центром промоції та надання інформації про гміну, повіт і воєводство у Польщі. Звичайно вони мають найбільш актуальні статистичні та якісні дані про всі аспекти економічного і суспільного життя зазначеної територіальної громади.

Інвестиційно-організаційна сфера є надзвичайно важливою для місцевого та регіонального розвитку. Вона стосується як всієї активності, пов'язаної з інвестиційною діяльністю органів самоврядування, так і пов'язаних суб'єктів, напр.: державних закладів, бюджетних установ, допоміжних господарств. До цієї сфери входить також підтримка підприємництва через надання пільг і звільнення від податків, надання гарантій і кредитних гарантій, виділення комунального нерухомого майна. Умовою отримання підтримки є інвестування на визначеній території. При цьому ця інвестиція має відповідати певним умовам щодо, наприклад, її вартості та кількості створених і утриманих робочих місць.

Фінансово-розподільча сфера стосується, перш за все, формування і виконання бюджету. Її доповнює багаторічний інвестиційний план. Зараз щораз більшу роль відіграють зовнішні джерела фінансування проєктів, наприклад, фонди Європейського Союзу. Місцева адміністрація може формувати місцеву фінансову політику, користуватися різними ринковими фінансовими інструментами, наприклад, кредитами і облігаціями, приймати рішення про масштаб державних і приватних інвестицій та про спосіб їх фінансування.

Координаційно-посередницька сфера охоплює діяльність з координації різних економічних заходів. Крім того, орган місцевого самоврядування може виконувати посередницьку функцію (арбітра), коли виникає суперечка або конфлікт інтересів, наприклад, між підприємцями і мешканцями гміни. Розвитку цієї сфери діяльності органів територіального самоврядування

сприяє престиж і суспільна довіра до представників місцевої і регіональної влади [6, с. 154—155].

Системний аналіз наведених пропозицій від польських авторів, з "накладенням" на українське законодавство, з урахуванням існуючих українських реалій, культурних та релігійних зв'язків між Польщею та Україною дає змогу дійти висновків про можливу імплементацію кращих рис польської моделі на українській території з очікуваним позитивним результатом.

Отже, органи місцевого самоврядування відіграють фундаментальне значення у залученні інвестицій та розвитку підприємництва як такого, на відповідній території. Частина структурних підрозділів виконавчих комітетів місцевих рад повинна зосереджувати свою діяльність на залучення та обслуговування інвесторів, як вітчизняних так і іноземних. Інші відділи та підрозділи виконкомів мають вести роботу з підтримки суб'єктів господарювання як опосередковано, так і безпосередньо. Опосередковано — через реалізацію власних повноважень, які сприяють веденню господарської діяльності на даній території, покращують умови життя мешканців територіальної громади.

Безпосередньо — реалізуючи затвердженні відповідною місцевою радою, програми щодо розвитку бізнес-середовища, на відповідній території, з бюджетними джерелами фінансування.

ВИСНОВКИ

Одже, на сучасному етапі розвитку підприємництва як такого в Україні, на наш погляд, необхідно зосередити увагу на впровадженні відповідних процедур із наданням якісних послуг / товарів для мешканців відповідної територіальної громади, які орієнтовані на людину та її потреби, шляхом удосконалення системи взаємодії та партнерських відносин між органами місцевого самоврядування та суб'єктами підприємницької діяльності з застосуванням запропонованих методів (планування, координації діяльності, інформаційного забезпечення та контролю). Одним з головних важелів розвитку підприємництва на місцевому рівні є долучення інвесторів шляхом покращення інвестиційного клімату відповідної територіальної громади. Наведене передбачає створення фондів розвитку підприємництва, розробку умов надання пільг по сплаті місцевих податків і зборів для юридичних осіб, та фізичних осіб-підприємців, що беруть активну участь у соціально-економічному розвитку території та формування інфраструктури адміністративної одиниці.

Література:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. зі змін. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.09.2021 р.).
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> дата звернення: 01.09.2021 р.).
3. Бюджетний кодекс України: Закон України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 50 51. Ст. 572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 01.09.2021 р.).

4. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13 14. № 15 16. № 17. Ст. 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 01.09.2021 р.).

5. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 13. Ст. 91. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 01.09.2021 р.).

6. Адамчик Я., Копитек М., Адзімек В., Пйонтковска М. Посібник із долучення інвестицій. Краків. 2014/2015 роки. 208 с.

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), "The Constitution of Ukraine", available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (Accessed 06 May 2021).
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (1997), The Law of Ukraine "On Local Self-Government in Ukraine", Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, vol. 24. p. 170.
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Budget Code of Ukraine", Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, vol. 50—51, p. 572
4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, vol. 13—14, 15—16, 17, article 112.
5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "About voluntary association of territorial communities", Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, vol. 13, article 91.
6. Adamchik, Y. Kopytek, M. Adzimek, V. and Pjontkovska, M. (2014—2015), Posibnyk iz doluchennia investytsij [A guide to attracting investment], Krakiv, Poland.

Стаття надійшла до редакції 15.09.2021 р.

www.dy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Виходить 12 разів на рік

включено до переліку наукових фахових видань України
з питань **ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**
(Категорія «Б»)

Наказ Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 №1643

Спеціальність 281

e-mail: economy_2008@ukr.net
тел.: (044) 223-26-28, (044) 458-10-73